

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.**

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 16 K na leto.
Posamezna številka stane 80 v.

Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserti (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: insert na vsi strani 600 K, na $\frac{1}{2}$ strani 300 K, na $\frac{1}{4}$ strani 150 K, na $\frac{1}{8}$ strani 100 K, na $\frac{1}{16}$ strani 50 K in na $\frac{1}{32}$ strani 25 K. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 40 vin. najmanj pa skupaj 8 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz „Kmetovalca“ so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 15. Ljubljana, 15. avgusta 1920. Letnik XXXVII.

Obseg: Poročilo o uspehih z „bosnapasto“. — Apneni dušik. — Na kaj je paziti pri vzreji mladih prasat? — Izvoz našega vina. — Bodočnost našega vinarstva. — Vinogradništvo in vina Bosne in Hercegovine. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Inserti.

Poročila o uspehih z „bosnapasto“.

Kmetijska družba je letos oddala svojim udom približno dva vagona „bosnapaste“, ki se je drugod in tudi v Sloveniji izkazala kot izborna nadomestilo za modro galico.

Ker je Kmetijski družbi na tem ležeče, da se prepriča o učinku, ki ga ima „bosnapasta“ pri pokončevanju peronospore, pozivlja vse svoje ude, ki so jo pri letošnjem škropljenju trt rabili, da ji poročajo o uspehih, ki so jih z njo dosegli.

V teh poročilih naj vinogradniki poudarjajo prednosti, katere ima to sredstvo nasproti modri galici, oziroma o čem zaostaja glede učinka ali uporabe za galico. Istočasno naj navedejo tudi način uporabe.

Poročila naj bodo po možnosti kratka, vendar popolna, t. j. navesti je treba razmere, ki so vplivale na dober ali slab učinek škropljena trt s tem sredstvom, kdaj in ob kakšnem vremenu se je škropilo, koliko časa je trajal učinek, ali je poraba „bosnapaste“ enostavnejša nego modre galice itd.

Ta poročila namerava Kmetijska družba zbrati in jih potem skupno objaviti v „Kmetovalcu“, da bodo vinogradniki poučeni, kako imajo ravnati s tem sredstvom in kakšna razlika je med njeno uporabo in uporabo modre galice.

Apneni dušik.

(Dolge.)

S superfosfatom in z amonijevim sulfatom ne smemo mešati tega gnojila, kajti v tem slučaju bi se fosforna kislina združila z apnom ter postala v vodi nerastopna in gnojilo ne bi delovalo v polni meri. Ravnotako ne smemo gnojiti ž njim istočasno s super-

fosfatom, ampak vedno nekoliko dni prej, da se v zemlji že razkroji, ko pride superfosfat šele vanjo. Takoj po trosenju moramo ga tudi podorati, podkopati ali pobranati, da se zmeša z zemljo in se začne razkrajati, da dobi rastlina ali seme, ki pride v zemljo, takoj primerno hranilo za uspevanje. Ako hočemo setvi gnojiti istočasno s kajnitom in Tomasevo žlindro, potem storimo prav, ako vsa ta tri gnojila smešamo skupaj in jih naenkrat trosimo. Tedaj se apneni dušik skoro nič več ne praši.

Kdaj se apneni dušik troši z najboljšim uspehom?

Pri uporabi tega gnojila vlada načelo, da ne sme priti nerazkrojeno v dotiko z nežnimi deli rastline. Ne smemo ga torej trositi istočasno ob setvi, kajti zamori nam klice semena; tudi ne po vrhu mladih rastlinic, ki jih navadno osmudi tako močno, da se ne opomorejo več. *Najboljše uspehe imamo s trosenjem v jeseni tudi za jarino in okopavine.* Ker pa to ni vedno mogoče, se to gnojilo spravi v zemljo 6 do 8 dni prej nego sejemo. Čim slabša in mrzlejša je zemlja, tem prej ga moramo podorati. V boljših, toplih zemljah zadostuje, če ga štiri dni prej trosimo in zmešamo z zemljo. Ako moramo ž njim gnojiti že odraslo setev v spomladi, storimo to, čim najbolj zgodaj, januarja ali februarja meseca, preden začne rasti, torej dokler ni še tako občutljiva. Če smo ta čas zamudili, pa moramo čakati, dokler se žito tako ne okrepi, da mu jedkost apnenega dušika ne more več škodovati. Ravno tako moramo paziti pri pesi, kateri hočemo gnojiti, ko je že malo zrasla, da ne gnojimo tedaj, ko so rastline še občutljive. Gnojenje po vrhu setve se mora vršiti vedno ob suhem vremenu in na suhe rastline.

Katerim rastlinam najbolj ugaja apneni dušik?

Najhvaležnejše rastline za to gnojilo so zimska pšenica, oves in krompir. Izplačata gnojenje pa tudi rž in ječmen. Dober je sicer tudi za peso, vendar za njo ne more nadomestiti drugih dušičnatih gnojil. Za peso ostane pač vedno le gnojnica najboljše hrana. Učinek apnenega dušika na peso zboljšamo, ako istočasno gnojimo s kajnitom ali kalijevo soljo.

Ozimna pšenica najbolje uspeva, ako je pognojena z apnenim dušikom. V težkih zemljah ji nudimo vso množino že v jeseni, 6 do 8 dni pred setvijo; v lažjih pa eno tretjino v jeseni, dve tretjini zgodaj spomladi po vrhu ozimne; tedaj pa je dobro, da jo podbrnemo. Mnogokrat se gnoji s celo množino spomladi, kar pa ni ravno priporočljivo.

Ozimni rž gnojimo kakor pšenici.

Za ozimni ječmen podorjemo polovico apnenega dušika v jeseni, polovico potrosimo in podbrnemo vrh setve spomladi.

Pri vseh *jarinah* podorjemo ali podbrnemo to vrsto dušika nekaj dni pred setvijo, ali pa tudi že v jeseni. Gnojiti *jarinam* po vrhu, ko so že vzrasle, ni priporočljivo. Najbolj dovzeten za to gnojilo je oves. Mnogo manj ga izkoristi *ječmen*. Gnojenje po vrhu se upotrebi samo tedaj, ako hočemo z njim uničiti plevel. *Jara pšenica* in *jara rž* rabite ravnolotoko apnenega dušika, kakor ozimne, le da ga moramo vsega podorati pred setvijo, in sicer zgodaj spomladi, da dobi kaleča rastlina takoj primerno hranilo in se lahko hitro razvije.

Koruza je zelo hvaležna za apneni dušik in nam da posebno močno in obilno zrnje. Podorjemo ga pred setvijo.

Krmska in *sladkorna pesa* izkoristite ta dušik toda le tedaj, če se ga podorje nekaj dni pred setvijo. Gnojenje vrh setve zna škodovati rastlinam ter jih osmiliti.

Krompir izčrpa ves dušik, ki mu ga damo pred saditvijo; ne smemo mu pa dajati prevelikih množin, drugače nam požene premočno v steblovje.

Tudi za *travnike* se je izkazal apneni dušik kakor izvrstno gnojilo, le močvirnatih tal s kislavo travo ne smemo z njim potrositi, ker tam več škoduje, kakor koristi. Na bolj vlažnih travnikih je priporočljivo jesensko gnojenje, druge pa potrosimo rajše zgodaj spomladi, po možnosti že januarja ali februarja, v kolikor to dopušča vreme. Najlepše se trosi zmešan skupaj s kajnitom in Tomasovo žlindro. Če pa k temu travnik še dobro pobranamo, smo lahko gotovi najboljšega uspeha. Prepozno gnojenje, ko začne trava že poganjati, škoduje travni ruši.

Vinogradi. Apneni dušik je zelo umestno gnojilo tudi za trto in učinkuje dobro še drugo leto po uporabi. Trosi se ga zmešanega s kajnitom in Tomasovo žlindro ter se ga podkoplje kolikor mogoče globoko, da nam plevel preveč ne nagaja. Tudi tukaj je najboljšo jesensko gnojenje in okopavanje. Če pa takrat nismo prišli do tega dela, storimo to pozimi ali zgodaj spomladi.

Koliko kilogramov apnenega dušika rabimo na hektar?

Hektar ali nakratko označen s *ha* je svetovna mera, ki obsega 10.000 četvornih metrov, oral pa ima samo 5.755 četvornih metrov; torej en *ha* je približno

1 $\frac{3}{4}$ oral, ali da izračunimo iz spodnjih števil, ki so določene za *ha*, množino apnenega dušika, ki ga rabimo za oral, vzamemo okroglo število: dva oral na en *ha*. Torej, ako vzamemo polovico navedene množine, dobimo množino apnenega dušika, ki ga potrebujemo za oral. Na mernik posetve pa računamo eno desetino *ha*.

Apnenega dušika rabimo na en *ha*:

Ozimine: pšenica	150 do 200 kg
" rž	150 " 200 "
" ječmen	100 " 150 "
Jarine: oves	150 " 200 "
ječmen	100 " 150 "
pšenica	100 " 150 "
rž	100 " 150 "
Koruza	150 " 250 "
Krmska in sladkorna pesa	200 " 300 "
Krompir	100 " 150 "
Travniki	100 " 150 "
Vinogradi	400 do 500 kg

Vsak razumen kmetovalec, ki je že rabil umetna gnojila, ve, da tukaj navedene številke so samo neke vodilne številke, ki jih ne smemo preveč prekoriti ne navzgor in ne navzdol, če hočemo imeti dober uspeh z apnenim dušikom. Eno je gotovo: čim več gnojila si vzamemo, tem gotovejši in večji uspeh smemo od njega pričakovati.

Na kaj je paziti pri vzreji mladih praseta?

Ciril Prijatelj.

(Dalje.)

Želodec se neprestano stiska in razširja; to stiskanje porine pičo, ki postane v želodcu kašata, imenovana *jedilna kaša* ali *griz*, iz želodca v tanko črevo (dvanajstnik). Tu se prebavljanje nadaljuje s pomočjo sokov, ki jih izločujejo trebušne žleze in žolč. Trebušna slina, žolč in črevesni sok povzročajo, da se izpremeni griz v belkastorumen, nekoliko vlečljivo tekočino, ki se imenuje *mlečni sok ali mezza*. Ta vsebuje povečini že raztopljen hranilne snovi, ki jih posrkajo žile mlečnice in odvajajo kri. V zadnjem delu črevesa razkrajajo bakterije še ostanek rastlinskega vlakna. Snovi, katere telo ne more porabiti, odidejo z blatom v gnoj.

Kakor vsaka druga žival, tako tudi prasič živi od tega, kar prebavi, ne pa od tega, kar požre. Nikdar se pa vsa zaužita klaja ne izkoristi. To, kar želodec prebavi, gre v kri in meso, neprebavljena krma pa odide z blatom v gnoj. Zato ni dovolj, da je piča samo tečna, ampak mora biti tudi prebavljiva. Vsaka piča je deloma prebavljiva, ena manj, druga bolj. Tako n. pr. izkoristijo živalska prebavila v sveži krmi, ki se je pokosila pred cvetjem ali v začetku cvetja, od 100 delov se nahajajočih beljakovin 70 delov, 30 delov gre neprebavljenih v gnoj. Če je pa trava ali detelja pozneje košena, tedaj žival prebavi samo 60 redilnih delov.

Živalsko telo pa potrebuje samo za vzdrževanje življenja, to je za dihanje, kroženje krvi itd. določeno množino hranilnih snovi. To krmo imenujemo *vzdrževalno krmo*. Z gospodarskih ozirov pa nikakor ne zadostuje vzdrževalna krma, kajti živinorejcu ni dovolj, da mu ostane živina pri življenju, ampak on hoče, da mu daje vsakovrstnih koristi. Vsled tega jo mora več

in tečnejše krmiti, kakor je za življenje neobhodno potrebno. Ta krma se pa imenuje *pridelovalna*, tudi *proizvajalna* ali *produkcijska krma*.

Prasič razdrobi pokladano pičo zelo površno. Želodec je zelo enostaven in drobovje veliko krajše kakor pri prežvekovalcih. Iz tega sledi, da mora umni prasičerejec pokladati prasičem le tako pičo, ki jo prasič lahko prebavi in v kateri so hranilne snovi lahko raztopljive, da jih prebavila kolikor mogoče v veliki množini izkoristijo.

Da je prebavljanje pokladane piče popolneje, potrebuje povečini tu navedenih krmil gotova predpripravljenja. Tako n. pr. bi prešlo skoraj polovico surovega, celozrnatega žita neprebavljenega skozi prebavila, ako bi se isto pred pokladanjem ne zdrobilo ali vsaj namakalo. Dokazano je, da preide skozi prebavila od 100 kg celozrnatega, surovega žita neprebavljenih: pri ovsu 48.8 kg, pri ječmenu 54.8 kg, pri rži 48.8 kg, pri grahu 0.4 kg.

Popis krmil in njih krmilni učinek.

1. Okopavine. Tu sem prištevamo gomolje krompirja, pese, repe in korenja, ki tvorijo v naših krajih za krmiljenje prasičev glavno pičo. Omenjena krmila obstoje po pretežni večini iz vode in skroba, a vsebujejo majhne množine tudi apna in fosforove kisline. Izmed naštetih gomoljev zavzema *krompir* prvo mesto. Ta naj se poklada prasičem vedno parjen ali pa kuhan. To pa zato, ker vsebuje krompir strup „solanin“, ki povzroča v prebavilih nekako vnetje. S kuhanjem zmanjšamo strupeni učinek „solanina“. Ako je v zgodnji pomladi krompir pogнал poganjke, se morajo isti odstraniti, ker vsebujejo primeroma velike množine „solanina“.

Krompir je najvažnejše krmilo za prasiče, ker vsebuje velike množine skroba (šterke), ki je prebavljiv, kakor čista skrobova moka. Pri pokladanju večje množine krompirja se priporoča dodatek majhnih množin živalske soli.

O kuhanju in parjenju ostalih okopavin se mnenja strokovnjakov precej križajo. Eni priporočajo surovo pokladanje pese, repe in korenja, dočim drugi zopet svetujejo parjenje ali kuhanje omenjenih okopavin. Brez dvoma je pa dokazano, da pokladanje omenjenih okopavin v surovem stanju zelo prija prasičem in je tudi bolj racionalno.

Ker vsebujejo okopavine le majhne množine apna in fosforove kisline, je neobhodno potrebno, da se pri taki piči poklada tudi klajno apno in fosforovo kislino v obliki zrnate piče.

2. Zrnata krmila.

a. Žita. Vsa zrna naših žitnih vrst vsebujejo le majhne množine apna, nasprotno pa so zelo bogate na fosforovi kislini. Zrnata piča naj se poklada odraslim prasičem vedno zdrobljena ali vsaj namočena.

Med vsemi vrstami žit je prasičem najpriljubnejši ječmen v zvezi s krompirjem in posnetim mlekom. Slanina, tako krmiljenih prasičev, je čisto bela in pečenka najokusnejša. Ječmen je tudi za doječe svinje najboljšo tečno krmilo, ker vpliva na dobroto in množino mleka, ki je za dober razvoj pujskov neobhodno potrebno.

Slednjič pa je šteti ječmen tudi za pitanje prasičev kot najboljše tečno krmilo, ker je pitanje z njim najhitreje in najgotovješe.

Ječmenu najbližje uvrščena bi bila *pšenica*, ki se pa vsled visoke cene le v izrednih slučajih uporablja.

Oves je zelo dobro tečno krmilo in naj se z njim povsod tam krmi prasiče, kjer ne pride v poštev kot krmilo za konje.

(Dalje prihodnjia.)

Izvoz našega vina.

Piše Frančišek Rudl.

V 28. številki „Slovenskega Gospodarja“ z dne 15. t. m. je pisal gospod Rob. Košar pod gori omenjenem naslovom zelo važen članek o izvozu našega vina. Strinjam se z njegovimi nazori, posebno glede izvoza vina od leta 1918. in 1920., ki je bil vsled nesrečne, komaj prekinjene prepovedi izvažanja, kesneje pa vsled previsoke carine skoro nemogoč.

Da se v bodoče izognemo takim nespametnim naredbam, je treba:

1. Pri centralni vladi v Beogradu strokovnjaka, ki ima soodločevati pri vseh naredbah, ki se tičejo izvoza vina.

2. Centralna vlada bi se morala ozirati na poročila in želje vinogradnikov, izraženih v strokovnih glasilih. Strokovnjak-uradnik pri centralni vladi pa bi moral biti soodgovoren pri izdajanju novih naredb, ki imajo vpliv na razvoj našega vinarstva.

3. Vino, določeno za izvoz v inozemstvo, naj se glede kakovosti strokovno preišče, in bi se smelo samo dobro vino izvažati. Ta kontrola izvoznega vina mora spadati v kompetenco kletarskega nadzorništva, ki bi imelo nalogo samo dobro vino za izvoz določiti, slabo pa zavračati. Samo na ta način bi ostalo dobro ime našega vina vedno ohranjeno. Pri tem uradu pa bi bile potrebne tudi periodične vinske pokušnje domačih in inozemskih vin. K pokušnjam bi se zbrali vinarski in kletarski veščaki, ki bi vino ocenili in se obenem razgovorili o važnih tekočih zadevah.

Zadnja leta je bila deželna vzorna klet Zadržne zveze za Stajersko (Landes-Muster-Keller des Verbandes der landwirtschaftlichen Genossenschaften in Steiermark) ena najboljših odjemalk ljutomerskega in haloškega vina. Treba je v bodoče iskati stike z enakimi podjetji, ki bi naše vino v inozemstvu na renomeju močno povzdignila.

Zaradi prevelike tovarnine, pa ne bomo mogli več izvažati majhnih množin vina, temveč bi se moral izvoz na vagone urediti, ker se le pri večjih množinah izvoz izplača.

Čital sem, da — zaradi slabe nemško-avstrijske valute — Italijani na Dunaju prodajajo vino, ki ima 11 gradov alkohola, po 31—32 kron. Ako je v resnici tako, smo mi v tekmovanju s starim vinom popolnoma propadli, in nam ne preostaja drugega, kakor z novim vinom, ki ga bomo letos pravočasno pridelali, začeti z izvozom.

Bodočnost našega vinarstva.

Vinarstvo v Jugoslaviji, posebno pa pri nas v Sloveniji se nahaja očitno pred težko krizo, ki bo izbruhnila ob prvi boljši vinski trgatvi, torej mogoče že prihodnjo jesen.

Kriza, ki stoji na vidiku, bo nastala vsled nadprodukcije vina. Da nastane ta nadprodukcija, ni treba ravno bogve kako bogate vinske letine. Pomisliti moramo namreč, da se nahajajo še precejšnje množine vinskega pridelka letnikov 1918. in 1919. v naših kletih in da, posebno navzlic precej dobri sadni letini, že srednja trgatega lahko povzroči nadprodukcijo vina.

Vsaki nadprodukciji pa sledi padanje cen dotičnega pridelka in nevarnost je zelo velika, da pod današnjimi razmerami padejo vinske cene tako močno, da ne bodo niti od daleka kriti pridelovalni stroški.

Stagnacija v vinskem prometu je itak skoraj popolna. Vinske cene so padle v zadnjih dveh do treh mesecih za 50%; deloma celo za 100% in so stem že dosegle, oziroma prekoračile takorekoč višek pridelovalnih stroškov.

Stagnaciji v vinskem prometu so krive deloma vladne odredbe, ki so ovirale izvoz naših vin v Nemško Avstrijo tako dolgo, dokler ga ni naraščanje vrednosti naše krone napram nemško-avstrijski kroni popolnoma onemogočilo; deloma pa splošne življenske razmere.

Da je temu prišlo tako, pa smo si krivi največ sami, ker se vinorejci Jugoslavije nismo vedeli pravočasno strniti v močno strokovno organizacijo, ki bi imela voljo in moč vplivati na vlado in preprečiti pogubonosne odredbe in ovire izvoza našega vina v inozemstvo, na katerega smo navezani z najmanj eno tretjino našega vinskega pridelka. Vinarški in sadjarski odsek Maribor, Kmetijske družbe za Slovenijo, kot edine korporacije v zaščito vinarstva v Sloveniji, je sicer storil svojo dolžnost, a vendar ni mogel doseči tega, kar bi lahko dosegla močna, vse vinogradnike predstavljača organizacija.

Vinorejci! Še je čas! Združimo se torej! Osnujmo si organizacijo, ki bo štela vse vinogradnike v Jugoslaviji svojim udom! Bodimo zvesti čuvaji dedščine naših pradedov; ohranimo in spopolnimo kar smo od njih sprejeli našim potomcem, v procvit in blagor naše krasne domovine! Ne dajmo si uničiti naše dike, našega upa in naše nade! Strnimo se v močno falango, ki bo stala neomahljivo na braniku za interese našega vinarstva in ne pozabimo nikoli, da le „v slogi je moč“!

Snuje se organizacija vinogradnikov za celo Jugoslavijo po zgledu bivšega avstrijskega „Reichsweingebauvereina“, ki je imel neprecenljive zasluge za procvit vinarstva v bivši Avstriji, za celo Jugoslavijo. Vinarški in sadjarski odsek Maribor, Kmetijske družbe, je prevzel nalogo stopiti v dotiko s strokovnimi krogi Hrvaške in Srbije ter Bosne in Dalmacije v svrhu imenovanja pripravljalnega odbora za ustanovitev nameravane organizacije. Kakorhitro bo pripravljalni odbor sestavljen, se bo sklicala seja istega, v kateri se bodo določile podrobnosti in dan za ustanovni zbor organizacije.

Interesenti, ki se žele udeležiti ustanovnega zborovanja, ki se bo vršilo najbrže že v teku meseca septembra t. l. v Zagrebu in na katerem se bo razpravljalo tudi o najnujnejših potrebah vinarstva, oziroma ki žele pristopiti organizaciji, ki bo nudila svojim udom najrazličnejše ugodnosti, kot udje, so prijazno vabljeni, da naznanijo že sedaj svoje naslove podpisnemu odboru, a upravištvu vseh časnikov se takisto naprošajo, da ponatisnejo to povabilo k pristopu v interesu svojih bralcev!

Vinarški in sadjarski odsek Maribor, Kmetijske družbe za Slovenijo, kot začasni pripravljalni odbor za ustanovitev vinarske organizacije za Jugoslavijo:

Vinarški ravnatelj: Puklavec.

Vinogradništvo in vina Bosne in Hercegovine.

Vinogradništvo v Hercegovini ni ravno tako mlado kakor se to običajno misli, nego je po pripovedovanju samega naroda nastalo že v najstarejših časih. — Že bizantinski car Konstantin Porfirogenetos (912—950 po Kr.) poroča, da so Dubrovčani imeli svoje vinograde v okolici Trebinja in Huma in da so plačali knezu trebinjskemu davek od 36 zlatih denarjev. To potrjuje tudi znani zgodovinar prof. Konstantin Jireček. Se dandanes se najdejo po Hercegovini v krajih, kjer sedaj ni vinogradov, sledovi nekdanjih vinogradov, n. pr. ruševine teras (škarp) bivših starih vinogradov, ki so tekom časa zaradi vojn bili zanemarjeni ali popolnoma uničeni.

Vinorejski okraji Hercegovine mejijo na one v Dalmaciji, zaraditega so na obeh straneh tudi približno slična vina.

Medtem, ko je vinogradništvo v Hercegovini starodavno, je ta gospodarska panoga v Bosni nova. V Bosni se je vinska trta začela saditi po okupaciji (1878).

Po najnovejši statistiki je v Bosni 305 ha in (v Hercegovini 5912 hektarjev vinogradov).*

Po odbitku grozdja, ki se porabi sveže, znaša celokupni letni pridelek v Hercegovini okoli 65.000 hektolitrov.

Razlog, zakaj se vkljub zelo povoljnim klimatičnim in talnim razmeram v Bosni in Hercegovini vinogradništvo ni bolj razvijalo, leži v neznosnem „kmetovskem“ odnošaju (svobodni kmetovalec, ki obdeluje svojo zemljo, se imenuje v Bosni „težak“, kmetovalec, ki obdeluje tujo (begovo) zemljo in mora od tega dati tretjino pridelka lastniku zemlje, se imenuje „kmet“) in v bivši turški upravi, ki iz verskih ozirov ni rada gledala pridelovanja vina, kajti znano je, da Mohamedancem koran prepoveduje uživanje vina. Pa tudi bivša avstro-ogrška uprava v celi dobi svojega štiridesetletnega vladarja ni storila ničesar za razvoj vinogradništva v Bosni, temveč ga je s svojimi naredbami še omejila. Tako je n. pr. izdala „sadjarsko-vinorejski načrt“, po katerem je Bosna vobče izključena od vinogradništva. Medtem pa v sosednjem Sremu, Slavoniji in Hrvatski odlično uspeva vinska trta, kakortudi v sami Bosni v onih krajih, kjer so razumni kmetovalci rodili vinsko trto tudi brez državne podpore.

Poletje, h katerem se moreta v Hercegovini pridati še meseca maj in september, ni samo zelo toplo, temveč tudi suho. Povprečna letna toplota znaša v hercegovskih vinogradniških okoliših 14.4° C, množina poletnega dežja znaša pa v primeri s celokupno vodno padavino na leto samo 13%.

Vinogradi se v Hercegovini nahajajo deloma v nižavi, in sicer v ravnini, deloma pa v bregovih. Zemlja je večinoma kamenita in vsebuje dosti rdeče ilovice, ki se v Primorju in Dalmaciji imenuje „terra rossa“ t. j. „rdeča zemlja“ ali kraška zemlja.

* Bosna in Hercegovina obsegata	51.246 km ² .
Od tega je orne zemlje	1.237.060 ha
vrtov	58.576 "
travnikov	412.252 "
tobaka	3.326 "
pašnikov	725.555 "
zasebnih gozdov	551.770 "
državnih gozdov	1.997.945 "

Vrste vinske trte so v vinogradih sajene večinoma pomešane, posebno v starejših vinogradih. Glavne vrste so: bela žilavka in krkošija ter črna blatina in skadarka. Prve tri vrste so domače, slednja je vpeljana od drugod.

Žilavka.

Žilavka je najvažnejša vrsta za pridelovanje najboljšega hercegovskega belega vina. Največ je te vrste v mostarskem okraju, a tudi državna sadjarsko-vinogradniška postaja v Lastvi je mnogo storila za njeno razširjenje v dolnji Hercegovini.

Žilavkin trs je močan, bujno rase in ima 4—5 metrov dolge mladike. Dozoreva prej, kakor blatina in skadarka. Govori se o rumeni in zeleni žilavki, vendar pa je to le ena vrsta. Ako je grozd bolj na solnčni strani, potem jagode močnejše porumené, na senčni strani pa ostanejo zelenkaste. Glede zemlje ni izbirična, prenaša tudi kumerno, peščeno in suho zemljišče, zahteva pa suho in odprto lego. Bolj trpi od oidija (plesnobe), kot od peronospor (paleža), srbski: plemenjača). Grozd je srednje velik z debelimi jagodami, ki so s solnčne strani zlatorumene barve. Lupina je tenka, sok sladek in posebnega okusa ter vsebuje 20—22% v dobrih letih celo 24% sladkorja. Vino ima zaradi svoje dobrote svetovni glas, je močno, polno in ima poseben, nekim mozelskim vinom sličen buket (cve-tico). Najbolj pitna je v drugem letu.

Krkošija.

Tudi ta trta je iz okolice Mostara, a ima tri vrste. Najboljša je takozvana „šupljica“. Krkošija rase bujno, prenese tudi bolj vlažne lege in slabšo zemljo kot žilavka. Grozd je srednje velikosti, jagode so okrogle, srednje velike, vino je močno, belo-zelenkasto, zelo dobrega okusa. O tem vinu pravijo Hercegovci: „Od krkošije pucaju obruči!“ („Od krkošije pokajo obruči!“)

Od ostalih hercegovskih belih vrst so spomina vredne: bena, rezakija, pegavec, jazočka (zelenka), lipolist (topoluška), zložder, rukavec, grana, podbel i. dr.

Blatina.

To je črna vrsta iz okolice Mostarja, kjer je zelo razširjena. Glede zemlje ni izbirična, vendar pa najbolje rodi v močni humozni zemlji. Ima ta nedostatek, da ni stalna v cvetju, ima ženski cvet (oprhne), pa se zato sadi pomešano s skadarko ali s kabernetom. Trs ji je močan, mladike izrasejo do 4—6 metrov dolge temnordeče barve. Ima velik list, globoko vrezan, ki na jesen malo pordeči. Grozd je velik, vejast, jagode so debele, zažete. Vino je slično bordóskemu, temnordeče (gramatne) barve, zelo aromatično in vsebuje čisto 12% do 14% alkohola.

Skadarka.

Po imenu soditi, mislilo bi se, da je iz Albanije od Skadra, toda strokovnjaki trde, da je iz Madjarske. V Hercegovini se zove „kadarun“. Rase zelo bujno, list ji je velik, temnozeleno barve. Glede zemlje ni izbirična, zahteva pa suho podnebje, a osobito suho jesen, da se lahko dobro razvije. Skadarka rodi jako dobro in enakomerno. Vino je izvrstne kakovosti in je slično bordóskemu, nima trpkega okusa, kakor italijanska in nekatera dalmatinska vina.

Od ostalih črnih vrst se goje: plavka, pošib, se-rina, oručevka, bratkovina, surac in dr.

Od domačih vrst so za namizno grozdje najbolj razširjene: črni in beli pošib, šljiva, ruža in nedidžar.

Na državnih vinogradniških postajah v Mostaru, Lastvi in v Derventu so se delali poskusi z gojenjem

raznih evropskih vrst vinske trte, ampak nazadnje se je ostalo le pri onih, ki so se z dolgoletno kulturo tako utrdile, da so za Bosno in Hercegovino primerne. Te tuje vrste so: od belih: graševina, silvanec, burgundec, semillon blanc, sanvignon, muscat lunel in zastavica, od črnih: cabernet sanvignon, portugalka, aramon, in alikante bouchet, od vrst za namizno grozdje pa bela žlahtnina (beli španjol), rdeča žlahtnina (rdeči španjol), modri burgundec in dr.

(Dalje prihodnjič.)

Spored za ogledovanje in obdarovanje konj,

konjerejskega odseka št. 1 za leto 1920.

Pri obdarovanju se bodo delila državna, občinska in privatna darila. Poleg tega dobijo v vsaki skupini prvi obdarovanci tudi častne diplome, drugi pa pis-mene priznanice.

Dan	Kraj in čas obdarovanja	za okraj	Premovali se bodo konji
25. VIII.	v Ribnici ob desetih	Kočevje	toplokrvne pasme
26. VIII.	v Trebnjem ob desetih	Novomesto	„ „
27. VIII.	v Mokronogu ob desetih	Krško	„ „
28. VIII.	v Št. Jerneju ob devetih	Krško in Novomesto	„ „
31. VIII.	v Škofelji ob devetih	Ljubljana	toplokrvne in mrzlokrvne pasme
5. IX.	v Mengešu ob devetih	Kamnik	mrzlokrvne pasme
7. IX.	v Kranju ob devetih	Kranj	„ „
11. IX.	v Boh. Bistrici ob desetih	Radovljica	„ „
12. IX.	v Lescah ob desetih	Radovljica	„ „
19. IX.	v Št. Jakobu v Rožu ob desetih	Borovlje	„ „
20. IX.	v Svetni vasi ob desetih	Borovlje	toplokrvne in mrzlokrvne pasme

Pogoji za obdarovanje.

a) Splošne določbe.

Obdarovali se bodo le konji, ki odgovarjajo značilnemu tipu dotičnega plemenskega okoliša. Za vsakega konja mora prinesiti gospodar spuščalni listek, da se s tem dokaže, da je konj potomec državnega ali pa licencovanega privatnega žrebca. Pri obdarovanju se bode upoštevala predvsem ona plemenska živina, ki je najbolj sposobna za izboljšanje konje-reje v dotičnem kraju. Pri enaki vrednosti se bo dala prednost onim konjem toplo- in mrzlokrvnih pasem, pri katerih se more dokazati potomstvo tudi od strani kobile.

Vsakemu konjerejcu, kateremu se prizna darilo in še ni ud konjerejskega odseka, se odtegne udnina za to leto v znesku 5 kron.

Kdor zapusti kraj premovanja pred razdelitvijo, izgubi darilo.

b) Posebne določbe

za obdarovanje posameznih vrst so sledeče:

Kobile z žrebeti.

Kobilam z žrebeti se prisodijo darila pri mrzlokrvnih plemenih od četrtega, pri toplokrvnih od petega leta naprej brez omejitve na starost tako

dolgo, dokler so zdrave, krepke in dobro oskrbovane, imajo lastnosti dobrih plemenskih kobil in pri sebi sesajoče ali že odstavljenno žrebe; pri enaki kakovosti se upoštevajo predvsem mlajše kobile in pri teh pa zopet one, ki se izkažejo z dobrim zarodom. Darilo se sme priznati le, če se dokaže s spuščalnim listkom, da je žrebe potomec državnega ali pa licencovanega zasebnega žrebca.

Mlade kobile.

Obdarovati se smejo pri toplokrvnih plemenih triletne nepripuščene in štiriletne pripuščene žrebice, pri mrzlokrvnih plemenih pa triletne pripuščene ali nepripuščene in štiriletne pripuščene žrebice. Zaskočene morajo biti omenjene žrebice po državnem ali pa po licencovanem zasebnem žrebci, kar je treba dokazati s spuščalnim listkom.

Žrebice.

Eno- in dveletne žrebice se lahko obdarijo, ako so tako dobro vzrejene, da obetajo postati dobre plemenske kobile.

Eno- in dveletni žrebčki

se bodo le obdarovali, če obetajo postati dobri plemenjaki. Pri žrebčkih, ki tekmujejo za darilo, se mora dokazati tudi rod matere s spuščalnim listkom, na katerem je uradno potrjeno, da je tega žrebčka povrgla.

c) Oprema konj.

Kobile in dveletne žrebice ter žrebci brez izjeme se morajo prignati na uzdah z žvalami, pri enoletnih žrebicah zadostuje dober povodec.

Živinski potni list

se mora za vsakega konja, ki se prižene na prostor premovanja prinesiti s seboj. Pri tej priliki se bodo nakupovali mladi žrebci za plemo. Pred začetkom premovanja se vrši zborovanje konjerejcev, na katerem lahko konjerejci izražajo svoje želje.

Konjerejski odsek št. 1. Kmetijske družbe za Slovenijo.

VPRAŠANJA in ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko - gospodarska vprašanja, ki dohajajo na Slov. kmetijsko družbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“ se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se avrske med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pismeno, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edino le na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko - gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko - gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pismeno, če je pismu priložena 1 K v znakah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 63. Imam dva prasiča, katera bi rad poredil in prodal. Kaj priporočate za pitanje? Ali je boljše, da krmim prasiče z ječmenom ali s koruzo? (A. L. v T.)

Odgovor: Na Vaše vprašanje, najdete odgovor v spisu, ki ga prinaša današnja številka. »Kmetovalca« pod naslovom: »Na kaj je paziti pri vzreji mladih praseta?« P—j.

Vprašanje 64. Zakaj se je ustavila vojaška podpora svojem v vojaško službovanje vpoklicanih oseb, ki so isto dosedaj uživali? (J. K. v B.)

Odgovor: Ustavljanje vojaških podpor svojem v vojaško službovanje vpoklicanih oseb, ki so bile na podlagi avstrijskih zakonov do vojaških podpor upravičene, je vsekakor protizakonito. Prizadetim osebam svetujemo, da napravijo tekom 60 dni, odkar se jim je podpora ustavila, pritožbo na okrajno komisijo za preživljanje. V slučaju, da bo pritožba pri tem uradu zavrnjena, je tekom 60 dni podati ponovno pritožbo na državno komisijo. Po zavrnitvi pritožb pri obeh imenovanih instancah je končno potom odvetnika, ki ga dobe revne stranke brezplačno, podati pritožbo na upravno sodišče. T.

Vprašanje 65. Ker kalijevih umetnih gnojil ni dobiti, zato hočem pognojiti svoj travnik z mletim kamnitim soljo, kajti slišal sem, da vsebuje ista tudi obilo kalija. Ali je kamnita sol uporabna kot gnojilo za travnike? (R. T. v G.)

Odgovor: Kamnita sol je spojina natrija s klorom. Kalija se nahaja v tej snovi le neznatna količina, in sicer je ta v obliki raznih spojin. S kamnitim soljo nikakor ne morete dodati, oziroma nadomestiti važno rastlinsko hranilno snov kali, zato je tudi tozadevno gnojenje s to snovjo brezpredmetno. Učinek kamnite soli kot gnojilo je le neposreden, in sicer kaže v tem, da se njegovi prvini natrij in klor spajata z drugimi v zemlji se nahajajočimi hranilnimi snovmi v lahko raztopljive in vsled tega rastlinskimi koreninami bolje dostopne spojine. Ne priporočamo Vam torej gnojiti travnike s kamnitim soljo, pač pa svetujemo, da tozadevno uporabljate kompost ali mešanec, katerega gnojilno vrednost zvišamo s primesjo pepela od drva, hlevskega gnoja in gnojnice. T.

Vprašanje 66. Doposlan mi je bil reklamni letak, v katerem se priporoča umetno gnojilo »Nitragin«. Ker mi je to gnojilo popolnoma neznano, zato vprašam, kakšno gnojilo je »Nitragin«? (Z. U. v J.)

Odgovor: »Nitragin«, ki ga priporoča tvornica »Agrikulturwerke Dr. A. Kuhn« v Berlinu, je t. zv. cepilno gnojilo, ki vsebuje razne talne in rastlinske bakterije, katere vcepimo slabi zemlji, kjer istih primanjkuje. Nitragin se prodaja navadno v steklenicah kot tekočina, in sicer kot t. zv. N- (dušičnata) bakterijelna kultura ali pa U- (universalna) bakterijelna kultura. Prva se uporablja kot cepilno gnojilo za zemljo, kjer se goji stročnate rastline in vsebuje bakterije, ki se nahajajo v notranjosti bradavičastih izrastkov na koreninah stročnatih rastlin. Te bakterije imajo namreč to lastnost, da vzamejo dušik neposredno iz zraka in ga pretvarjajo v dušičnate spojine, ki služijo potem stročnati rastlini kot dušičnata hranilna snov. U- bakterijelne kulture pa vsebujejo razne talne bakterije, ki so v zemlji soudeležene pri razkrojanju organskih kakor tudi rudninskih gnojilnih snovi, katere se na ta način pretvarjajo v lahko raztopljive spojine, iz katerih vsrkavajo koreninice potrebno hrano. Lastnih izkušenj o učinku tega cepilnega gnojila nimamo, zato se sklicujemo na sodbo raznih tujerodnih strokovnjakov, ki pripisujejo imenovanemu gnojilu zadovoljiv učinek le v slučaju ugodnih vremenskih razmer, dobre kakovosti zemlje ter pravilnega obdelovanja in gnojenja zemlje s kalijevimi in fosfatnimi gnojili. T.

Vprašanje 67. Pred pol letom sem kupil kravo, ki mi je dajala v začetku prav dobro mleko. Zadnji teden pa mi je pričela molsti popolnoma vodeno mleko, brez

smetane. Krava prav rada je, je živahna in po teh znakih sodeč, tudi zdrava. Krmim jo s senom s slabejših travnikov. **Kako je izboljšati vodeno mleko pri kravi?** (V. J. v M.)

Odgovor: Vodeno mleko je tanko-tekoča, modrikasta tekočina, ki je specifično precej lažja, kakor normalno mleko. Iz takega mleka se težko in malo izdeluje surovega masla, ker vsebuje majhne množine toščice. Ta napaka mleka je v splošnem posledica slabe, vodene in izprijene krme, ki vsebuje malo hranilnih snovi. Vodenost mleka pa se še poveča, ako žival preobilokrat na dan napajamo, ker prevelike množine vode oslabijo prebavljanje. Vzrok tej bolezni je pa lahko tudi pljučnica. Tudi nekaj časa po otelitvi se kaj rado mleko povodeni. V Vašem slučaju je krivo brez dvoma slabo krmljenje. Svetujemo Vam, da krmljenje izboljšate in pokladate namesto slabega sena dobro krmo ter ji semtertja položite tudi kako tečno krmilo in prepričani smo, da se bo mleko v kratkem izboljšalo. P—j.

KMETIJSKE NOVICE.

Mednarodno društvo za ekonomijo in kmetijsko zakonodajstvo v Parizu. V Parizu se je ustanovilo »Mednarodno društvo za ekonomijo in kmetijsko zakonodajstvo« z namenom, da proučuje gospodarstvo in kmetijsko zakonodajstvo, brani obče kmetijske interese, upostavlja mednarodne prijateljske zveze med kmetovalci, zbira podatke o kmetijstvu in dela propagande za obnovo zemlje. Udje so ali častni in utemeljitelji ali pa podporni, redni in vlagatelji. Častni udje postanejo tisti, ki so si stekli velikih zaslug za kmetijstvo, utemeljitelji pa tisti, ki so si pridobili po svojem zaslužnem delovanju priznanje društva. Podporni udje plačujejo letno najmanj 20 frankov, redni najmanj 5 frankov in vlagatelji po 2 franka udnine. V posameznih deželah se ustanove pod nadzorstvom glavne uprave *pododbori*. Društvo izdaja list: *Glavni pregled ekonomije i poljoprivrednog zakonodavstva, služben organ Medjunarodnog društva za ekonomiju i poljoprivredno zakonodavstvo*, ki izhaja četrtletno in se pošilja brezplačno častnim, podpornim in rednim udom. Prošnje za sprejem v društvo, katerim je priložiti kratek popis predživljenja (curriculum vitae) prosilca, je naslavljati na: M. le Secrétaire général de la Société Internationale d'Economie et de Législation Rurales, 7, rue de Wallons, Paris (XIII).

Orehi. V zadnjih letih se je precej starih orehovitih dreves posekalo, dočim se mladih ni skoro nič nasadilo, čeravno bi se lahko to zgodilo na vsakem gospodarstvu. Pri vsaki hiši bi lahko stalo nekaj orehovitih dreves, ki bi dajali lepo in zdravo senco. Pogostoma se vidi pred hišami divji kostanj, ki ne da razen sence nobenega haska, kajti lesa niti gospodinje nimajo rade za kurjavo. Orehi pa dajejo sad, ki ga pri nas v veliki množini konsumiramo in poleg tega pa še zelo dragocen les. V drevoredih, šetališčih, pred hišo itd., kjer imamo divji kostanj, bi moral biti nasajen oreh. Okoli gnojišč, bi lahko nasadili orehovo drevje, ki bi varovalo gnoj pred izsušenjem. Državna drevnica v Celju ima letos *pettisod orehovitih dreves*, katere bo oddajala v jeseni, in sicer bo cena *močnejšemu drevju po 10 kron, slabšemu pa po pet kron za komad*. Naročila za orehovo drevje sprejema sadjarsko nadzorništvo v Celju od 1. t. m. naprej. Drevje se bo oddajalo začeni s 1. novembrom t. l.

Goričan, sadjarski nadzornik.

Na zimski kmetijsko-gospodinski šoli v Repnjah (p. Vodice na Gorenjskem) se prične novo šolsko leto s 15. oktobrom t. l. Šola traja 6 mesecev, od 15. oktobra t. l. do 15. aprila 1921. V zavod se

sprejme 12 gojenk z vso potrebno oskrbo. Oskrbovalnina znaša 240 kron na mesec v denarju, v živilih pa za cel tečaj 50 kg bele moke, 4 kg masti in 4 kg sladkorja. Prošnje za sprejem gojenk, ki morajo biti najmanj 16 let stare, je vlagati do 10. septembra t. l. pri vodstvu kmetijsko-gospodinske šole v Repnjah, p. Vodice na Gorenjskem.

Društvo kmetijskih strokovnjakov v Sloveniji je imelo svoj redni občni zbor dne 14. p. m., ki so se ga udje polnoštevilno udeležili. Izmed raznih točk, o katerih se je ob tej priliki razpravljalo, je omeniti predvsem sledeče: Društvo, ki se je doslej imenovalo »Društvo slov. kmetijskih učiteljev« je izpremenilo svoj naslov v »Društvo kmetijskih strokovnjakov v Sloveniji«. 2. Glede izpitov za usposobljenost za kmet. pouk se je sklenilo stopiti v stik s kmetijsko fakulteto zagrebške univerze in prositi, da se v komisijo pri polaganju usposobljenostnih izpitov imenujeta dva Slovenca, in sicer eden za splošno kmetijstvo, drugi pa za vinarsko-sadjarsko stroko. 3. Izrazila se je želja, da se službena mesta za kmetijske strokovnjake ne oddajajo pod roko, temveč potom javnih razpisov. 4. Društvo je sklenilo korporativno pristopiti k društvu javnih nameščencev. 5. Udnina društva se zviša na 20 K letno. 6. K okviru društva so se ustanovili in konstituirali sledeči strokovni odseki: a.) odsek za službeno pragmatiko; b.) odsek za rastlinarstvo; c.) živinorejski odsek, d.) odsek za kmetijski pouk, e.) odsek za agrarno politiko, f.) vinarsko-sadjarski odsek in g.) književni odsek. S pozivom, da vsak ud posveti vse svoje moči in sile resnemu strokovnemu delu in z iskrenostjo in kolegijalnostjo pomaga dvigniti stanovski ugled, se je občni zbor po triurni živahni debati zaključil. Odbor.

Drž. kmet. kem. zavod v Mariboru, Vrbanova 33, odstopa radevoljno po lastni ceni nasade kvasnih glivic, ki vzbujajo pravo alkoholsko vrenje. Poraba teh glivic pri napravi sadjevca se toplo priporoča, ker dajejo boljši in stanovitejši pridelek. Posamezne cevke stanejo 4 krone, navodilo k uporabi 1 krono. Poleg tega nosijo stranke režijske stroške in poštino.

URADNE VESTI

Kmetijske družbe za Slovenijo.

Razglas

o sprejemu gojenk v kmetijsko-gospodinsko šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

S 5. oktobrom 1920. se odpre devetnajsti tečaj gospodinske šole, ki bo trajal 11 mesecev.

Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem posloju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se vežbajo v gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, t. j. sploh za vse 340 K. Vsaka gojenka naj vzame seboj v tečaj pomožnosti naslednjo obleko in perilo: Vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in dve stari prevleki za blazine, 4 brisače, 3 servijete. Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinsko šolo, morajo:

1. dovrniti 16. leto;
2. znati štiti, pisati in računati;

3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;
 5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože ter, da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.
- Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, z navedbo kakšnega stanu so starši in kakšen je njih sedanjí glavni poklic, naj se pošljejo

vsaj do 1. septembra 1920.

Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

Pri sprejemu deklet v gospodinjstvo šolo se bo oziralo po možnosti na prošilke iz vseh slovenskih pokrajin, opomniti pa je, da je število gojenk posebno z ozirom na namen gospodinjstve šole same le omejeno.

V Ljubljani, 18. julija 1920.

Glavni odbor Kmetijske družbe za Slovenijo.

Predsednik: **Jakob Jan I. r.**

Tajnik: inž. **R. Lah I. r.**

POZIV PODRUŽNICAM.

Načelníštvom podružnic. Pozivljamo načelníštva kmetijskih podružnic, da v dopisih glede objave vabil k podružničnim občnim zborom natančno javijo dan, kraj in čas (novi ali stari) zborovanj, da se s tem prepreči eventualne proteste glede nepravilnega sklicanja istih. Opozorjamo nadalje tudi, da se mora glasom sklepa zadnjega družbenega občnega zbora objaviti vabila podružničnih občnih zborov najmanj štirinajst dni preje v »Kmetovalcu«, preden se ima občni zbor vršiti. (Glej »Poziv podružnicam cele Slovenije«, ki je objavljen v 10. številu letošnjega »Kmetovalca«.)

Vabila

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1. — 5. po § 31. družbenih pravil.
 2. Volitev podružničnih zastopnikov za občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo.
 3. Slučajnosti.
- Slovenjigradec**, v nedeljo, 19. septembra 1920, ob desetih dopoldne v sejni dvorani okrajne hranilnice;
- Duplje-Križe**, v nedeljo, 5. septembra 1920, ob poldevetih dopoldne po novem času v šoli v Spodnjih Dupljah;
- Dorava pri Kroplu**, v nedeljo, 5. septembra 1920, ob štirih dopoldne po novem času v šoli na Dobravi;
- Ponikva ob juž. železnici**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob devetih dopoldne v stari šoli;
- Sv. Duh pri Krškem**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob treh popoldne v stari šoli;
- Ljutomer**, v nedeljo, 5. septembra 1920, ob osmih zjutraj (stari čas) v gostilni »Triglav«;
- Bučka**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob treh popoldne v hiši predsednika;
- Dobje**, Štajersko, v nedeljo, 29. avgusta 1920, v šoli;
- Studenec pri Krškem**, v nedeljo, 5. septembra 1920, ob sedmih zjutraj v hiši g. župana Janca na Studencu;
- Sv. Rupert v Slov. goricah**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, po rani službi božji ob devetih dopoldne;
- Bloke**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, po prvi sv. maši v prostorih nove šole;
- Sele pri Kamniku**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, po dopoldanski službi božji v mežnariji;
- Šmarjeta**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, zjutraj po službi božji v kaplaniji;
- Sv. Trojica v Halozah**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, po rani sv. maši v čitalnici »Bralnega društva«;
- Boštanj**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob osmih zjutraj v župnišču;
- Metlika**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob osmih zjutraj v dvorani hranilnice in posojilnice v Metliki;
- Kot pri Črnomlju**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob treh popoldne pri g. načelniku Štefanu;
- Sv. Križ pri Litlji**, v nedeljo, 29. avgusta, 1920, v hiši načelnika;
- St. Ilij v Slov. goricah**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, po rani službi božji ob osmih zjutraj v dvorani »Slovenskega doma«;
- Stara cesta in okolica**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob dveh popoldne v šoli na Stari cesti;

- Sv. Jurij ob Ščavnici**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob dveh popoldne v gostilni Jurkovič - Okoslavci;
- Laško**, v nedeljo, 5. sept. 1920, ob devetih dopoldne v šoli;
- Pliberk in okolica**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob treh pop. (letni čas) v »Narodnem domu« v Pliberku;
- Sv. Gregor**, Dolenjsko, v nedeljo, 29. avgusta 1920, v občinski pisarni;
- Črnuče**, v nedeljo, dne 29. avgusta 1920, ob treh popoldne v »Društvenem domu« na Črnučah;
- Selo pri Bledu**, v nedeljo, 5. septembra 1920, ob treh popoldne pri načelniku na Selu;
- Žitaravas**, Koroško, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob treh popoldne v »Društvenem domu«;
- Veternik** pri Kozjem, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob treh popoldne pri načelniku Francu Jevšniku v Veterniku št. 36.;
- Stara Fužina** v Bohinju, v nedeljo, 5. septembra 1920, ob polštirih popoldne v prostorih sirarne;
- Zadrecka dolina v Gornjem gradu**, v nedeljo, 5. septembra 1920, ob devetih dopoldne v gostilni gospe Frančiške Trobaj;
- Sv. Jurij v Slov. goricah**, v nedeljo, 5. septembra 1920, v stari šoli;
- Kotlje**, Koroško, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob desetih dopoldne v gostilni »pri Toneju«;
- Staritrq pri Črnomlju**, na Mali Šmarn, 8. septembra 1920, ob devetih dopoldne v prostorih g. Josipa Gregoriča v Starem trgu števil 2;
- Bohinjska Bela**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob treh popoldne v občinski pisarni;
- Sava - Št. Lambert**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob treh popoldne v stari šoli na Savi;
- Cerknica**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, popoldne po krščanskem nauku v hiši načelnika g. Obreze.
- Rogatec**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob devetih dopoldne v župnišču;
- Bohinjska Bistrica**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob štirih popoldne (novi čas) v občinski pisarni;
- Ruda, Koroško**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, po službi božji v šoli;
- Šmartno ob Savi**, v nedeljo, 5. septembra 1920, ob dveh popoldne pri g. Francu Keberu;
- Preserje pri Borovnici**, v nedeljo, 5. septembra 1920, ob osmih dopoldne pri g. Jakobu Kovaču v Preserju št. 9.
- Št. Vid nad Ljubljano**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob polštirih popoldne v poslopu načelnika g. Štrukelja na Trati št. 9.
- Stoperče, okraj Ptuj**, v nedeljo, 5. septembra 1920, ob treh popoldne v hiši načelnika g. Vrabica v Stoperčah št. 76.;
- Kamnik in okolica**, v nedeljo, 29. avgusta 1920, ob petih popoldne v Kamniškem domu v Kamniku;
- Tacen pod Šmarnogoro**, v nedeljo, 5. septembra t. l. ob treh pri »Travnu« v Tacnu;
- Slov. Bistrica**, v nedeljo 5. septembra t. l. ob treh popoldne v prostorih hotela Beograd v Slov. Bistrici;
- Ribnica na Pohorju**, v nedeljo, 5. septembra t. l. ob osmih dopoldne pri g. Jos. Petrunu;
- Sv. Križ pri Kostanjevci**, v nedeljo 29. avgusta t. l. po prvi sv. maši v stari šoli;
- Štanga pri Litlji**, v sredo, 8. septembra t. l. po jutranji sv. maši v šoli;
- Sv. Jurij pri Grosupljem**, v nedeljo, 5. septembra t. l. ob dveh popoldne pri g. Antonu Rebolj, Panova vas 22.
- Ledenice** (Koroško), v nedeljo, 29. avgusta t. l. ob treh popoldne po blagoslovu pri g. Hajnzelnu v Ledenicah.
- Logaves**, v nedeljo, 29. avgusta t. l. ob štirih pop. pri g. Ahacu v Ločah.
- Grebíj**, v nedeljo, 29. avgusta t. l. po sv. maši v »Narodnem domu«.
- Bizeljsko**, v nedeljo, 29. avgusta t. l. ob osmih dopoldne v šoli na Bizeljskem.
- Naklo**, v nedeljo, 29. avgusta t. l. ob sedmih zjutraj v stari šoli.
- Brežice**, v petek, 27. avgusta t. l. ob šestih zvečer v »Narodnem domu« v Brežicah.
- Smartno pri Litlji**, v nedeljo, 29. avgusta t. l. ob pol štirih pop. v »Društvenem domu« v Šmartnem.
- Grosuplje**, v nedeljo, 29. avgusta t. l. po prvi sv. maši pri g. Iv. Rusu v Grosupljem.
- Polensak**, v nedeljo, 29. avgusta t. l. po rani službi božji v šoli.

Splošna opomba: Če kak občni zbor ob določenem času ne bo sklepčen, vršil se bo pol ure pozneje drugi, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih udov.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

Kmetijske družbe za Slovenijo.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 16 K na leto. Posamezna številka stane 80 v.

Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na vsi strani 600 K, na 1/2 strani 300 K, na 1/4 strani 150 K, na 1/8 strani 100 K, na 1/16 strani 50 K in na 1/32 strani 25 K. Vsaka beseda v »Malih naznanilih« stane 40 vin. najmanj pa skupaj 8 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 15. Ljubljana, 15. avgusta 1920. Letnik XXXVII.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 40 vinarjev v denarju ali znanim najmanj pa skupaj K 8.—, sicer se naznanila ne objavijo. Upravištvu ne prevzame posredovanja.

Ženske zmešane lase kupuje po najvišji ceni Martin Pleteraki, Cerkije. 15

Najboljše apno ima vedno naprodaj apnenica J. Taufer, Zagorje ob Savi. 50

Mlinske kamne, sekane iz najboljše bele, ostre skale, trde in srednje od 40 do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pisмено garancijo. Leskovec Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju. 60

Češnjev les, približno 1 1/2 m rezanega v dile za pohištvo kupim. Ponudbe na upravištvu »Kmetovalca« 155

Kmetovalci! Za zeleno krmiljenje pripravljamo sledeča semena: grahoro čisto ali pomešano z ovsom po K 4-20 kg, lečo za krmo po K 4-60 kg, grah za krmo po K 3-20 za kg Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Tropine, dobijene pri kuhanju voska, suhe, neplesnive, kupuje L. Lukman Šoštanj.

Tropine, kmetijskim podružnicam pripravljamo tošče konopnene tropine po nizki ceni. Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 180

Štetilniške, večjo množino v vseh dimenzijah, (18, 21 in 24 col) za vzdizati prodaja Fran Kosmač, Ljubljana, Jeranova ul. 5, Trnovo.

Vse vrste **kranjskih klobas in slaninskega mesa** po primerani ceni ima naprodaj Jakob Erlich, mesar in prekajevalec, Dobje, pošta Loče. Brzjav in železniška postaja: Ledenice, Koroško. 212

Prodajam dva junca, po dve leti stara, že vajena v ožnje. Cena po dogovoru, Janec Zelnik, Izanska cesta št. 51. 226

Oskrbnika, oženjenega, sposobnega v rabi poljedelskih strojev in ženo vajeno mlekarstva, sprejme graščina Fužine pri Ljubljani. 220

4 gozdi circa 18 jehov površine so naprodaj v last, ali za izsekati; več stotin metrov bukova, vmes dosti smrekovega in jelovega lesa. Cena po dogovoru. Več se lave pri M. Jagodic, Zgoša 4. p. Begunje pri Lescah. 216

Radvinske kokoši, se oddajajo od sedaj naprej pri oskrbništvu posestva Radvina pri Mariboru. 259

Mlin, avtomatičen, popolnoma nov, od prvovrstne, trdke, zmleje 100 kg na uro, za pogon z vodo ali motorno silo se takoj prodaja. E. Jarc, Celje, Razlagova 1. 234

Cepilne vinske trte v »suho in zeleno« na ameriški podlagi Rip Cortais in Rup. Montikola z vrsti, Beli in rdeči Spanjol, Laški in Reinski Riezling (Rilek) Kraljevino, Portugalka, Muškata žlahtina, Vipavska zelenika itd. »Necepljenih« Ameriških korenin več vrst, priporočam iz svojih trtic (razsadišnic). Johan Sarič, vinogradiški in vočarski strokovnjak, Beočin (Sriem). 236

Poljedelski stroji: Mlatilnice, čistilnice, trijerje, slamoreznice, mlne za sadje, stiskalnice priporočam po ugodni ceni Anton Kašman, veletrg. z železnino in cementom v Škofji Loki. 253

Cement, portland, najboljši za napravo strešne opeke in betonskih naprav pripravljamo, Anton Kašman, veletrgovina z železnino in cementom v Škofji Loki. 254

Prodajam kolesa od voza ozkotirne železnice in tudi nekaj k temu spadajočega železa. Prodajam tudi 50 kg starih vijakov razne dolgoti. Vinko Hafner, Zabnica 59, p. Škofja Loka. 256

Vrtnarski učenec se takoj sprejme iz poštna hiše pri Al. Korsika, Vrtača 3, Ljubljana. 264

Sir, prvovrsten, polnomasten, v hlebih 40 kg ima na prodaj **Sirarska zadruga v Stari Fužini** p. Srednja vas v Bohinju. 260

Kupim kompletno mlatilnico, gepelj, tresalke in sita od 2 do 3 konjskih sil. Ponudbe s ceno naj se naslovijo: Ivan Skvarč, Dol. Skopice, p. Krškav pri Brežicah. 270

Kdor želi kupiti gepelj, naj se obrne na Klemen Pretnar, Zagorice, p. Bled. Popravljam tudi težke gepelje. 271

Proda se kosilni stroj »Meba« še malo rabljen, v jako dobrem stanju. Cena po dogovoru. Več se polzve Trnovski pristan 14., Accetto. 272

Mlin za kosti in turščico prodajam nadučitelj Anton Petriček, Žalec. 273

Vijak za sadno stiskalnico, nov 75 mm močan 1'58 m dolg z matico ima za prodati Josip Ambrožič, stavbeno ključavničarstvo, Ljubno, pošta Podnart, Gorenjsko. 274

Kosilni stroj, ameriškega sistema, malo rabljen, ter skoraj nov travniški obliči za travnato površino se prodaja po ugodni ceni v Kočevju. Ponudbe sprejema: Franc Fajdiga v Sodražici. 275

Prodajam stiskalnico za grozdje ali sadje. Cena po dogovoru. Cvenkel Jože, Ljubno p. Podnart. 276

Cešplje, do dveh vagonov, kupi Drašler Anton, posestnik v Borovnici. 277

Dobro izveščane sodarske pomočnike sprejme v trajno delo, pri dobri plači. Franjo Repič, sodarski mojster v Ljubljani, Kolizejska ul. 18, Trnovo. Istotam se sprejme vajence pri prosti hrani, stanovanju, ter perilu. 278

Služkinja za lahka dela (začetnica stara 15 po 17 let) dobi **takoj** trajno službo v Ljubljani pri rodbini brez otrok. Plaša po dogovoru. Pisemne ponudbe je poslati takoj na naslov: Hišna posestnica, Strelška ulica 8, v Ljubljani

Prodajam: Radi pomanjkanja prostora, bistro, krotko, pet mesecev staro koblico, svitlo črno, (vranko), obdarovano z drugo nagrado. Cena po pogovoru. Naslov: J. P. Rignon 2, Dobova pri Brežicah ob Savi. 280

Zamenjam, konja 7 let starega, zanesljivega, lisice barve, 16 pesti visokega za dobro kravo mlekarico. Prodajam stroj za izdelovanje cementne strešne opeke z 200 železnimi modeli, malo rabljen voz zapravljenec na peresih, 8 hrastovih kadi, pripravne za žganjekuho ali vinogradnike. Franc Kralj, Ježica. 281

Proda se, 5 let stara, ridža, breja kobila noriške pasme. Cena po dogovoru. Kupci naj se oglase pri Maček Antonu, na Grabah pri Središču ali pa pri načelniku Kmetijske podružnice v Središču. Pošta in postaja Središče.

Telica se prodaja. Naslov: Uršilinski samostan v Ljubljani. 288

Tudi letos kupuje R. Luckmann, prej J. Leza nasl. a Ljubljani na Martinovi (Ahacjevi) cesti 16 po najvišjih cenah raznovrstna zelišča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva pojasnila pri imenovani trdki. Cene, ki jih plačujem nabiralcem, so letos izredno visoke. 131

Tovarna Bochmann na Dunaju

priporoča vsake vrste kletarskih strojev n. pr. sesalke, stiskalnice, čistilnike, stroje za ekstrakcijo, čepovlake za sode itd. — Zastopnik:

Fran Rudl, Maribor

Vila „Alwies“.

(35)

Kmetovalci! Denarni zavodi!
Gozdarske in gospodarske zadruge!
Beritel! Lesotrzeli! Beritel!

A. Šivic

(9)

„Poljudno navodilo za merjenje lesa“.

V omenjeni knjižici je poljudno popisano kako se izračuna telesnina debel posekanega in rasto-

čega drevja ter celih gozdov, kakor tudi obtesanega in razžaganega lesa. Pridejane so vse za tako računanje potrebne tabele. V knjižici se nahaja tudi popis in potrebne tabele za pravilno določanje oblik in razmerij lesu, ki se ima obtesati ali razžagati. Kmetovalec se pouči kako na podlagi tabel izračuna prirastek v gozdu. Dalje so pridejane tabele za določanje prostornine v ogljarskih kopah in kub. mera drv za kurjavo v prostorninskih metrih kakor tudi popis in potrebne tabele za primerjavo nove dolžinske, ploskovne in kubične mere s staro mero. Cena knjiži proti predplačilu za ade Slov. kmet. družbe K 3.—.

Pile, velike in male, plošate in trioglate, klajno apno, gorsko kreda, razne barve, šipe, kit, mizarški klej, firnež, laneno olje itd. najceneje pri L. Fürsager. Radovljica. 283

Bib, pincavec, star 10 mesecev, visok 126 cm. prsne mere 175 cm se proda ali zamenja za telico. Poizve se pri Janezu Serna, posestnik, Spodnje Gorje št. 4, p. Gorje Pri Bledu. 284

Ženitna ponudba!

Žagar, samotar, star 29. let, dobro izurjen, se želi seznaniti v svrhu ženitve z gospodično ali dekletom, ki bi imela svojo lastno žago na vodo ali na parno silo; izključena ni vdova z enim ali dvema otrokoma. Cenjene ponudbe s sliko je poslati na upravitelstvo „Kmetovalca“ pod naslovom „Sreča 117“. Tajnost je strogo zadržana. 285

Vino, še čez 100 hl, belo, od letnika 1919 in 1917, mešanih vrst in tudi sortirano Ritzling, ima napredaj po nizkih cenah, Janez Šegula, veleposrednik v Hlaponcih, p. Juršinci pri Ptuj. Vzorcev ne pošiljam. 296

Rošarje za razpošiljanje sadja ima v zalogi razven drugih pletenin PLETARSKA SOLA v Strnišču pri Ptuj - Slovenija. Istotam se vrši razprodaja košar in sedežev za vozove od K 25.— naprej. 287

Kupujem

vedno in v vsaki množini po najvišjih cenah:

Brinjevo olje, suhe gobe, fižol in druge deželne pridelke.

Nudim najnižje:

Kavo, olje, riž, sveče, moko, vžigalice, pravo slivovko ter razno

drugo blago.

(77)

M. RANT,
Kranj.

Jurija grofa Thurnskega jeklarna na Ravnah

ustanovljena 1774. leta. (17)

Guštanj-Ravne, Koroško (Jugoslavija).

Poštna postaja Guštanj, žel. postaja Prevalje.

Brzovjavni naslov: Jeklarna Guštanj.

Prolavaja: Azzalonsko in breslansko jeklo

v zabojih, s sidrom kot varstveno znamko.

Legirana in nelegirana toplinska jekla

za vsakovrstno orodje največje trajnosti.

Jekla za orodje, drugovrstna,

za kladiva, žlebe, matrice; za diela in nože za

obdelovanje železa; za svedre, za rudo, premog

in kamen; za pile, rezila vrtna, diela itd.

Legirana in nelegirana martinova jekla

za vozovne in vagnske vzmeti; za konstrukcijske

dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni in-

dustriji; za kolesna obročja; za kose, srpe, sekire,

motike, lopate itd.

Izgotavlja: Vozovne osi s pušami in naklončniki;

transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surovoko-

vane do 6 m dolžine); v žlebih kovane dele za

avtomobile in vagne; krogle za cementne mline itd

Cementna
strešna opeka
najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki
Ivan Jelačin,
Ljubljana, Emonska cesta št. 2.

**BENCIN
DISEL - OLJE
STROJMO OLJE
TOVOT MAST**

dobavlja promptno

**Mineralna rafinerija
Dravograd.**

Dopise na Centralo v Mariboru.
Tel. 80. Brzovjavi: Rafinerija.

Oddajo se zastopstva zmožnim
tvrdkam v vseh večjih mestih
Jugoslavije. (63)

Izdelujem:

**Lemeže, branine zobe,
krampe, kopače itd.**

Popravljam:

(59)

**Poljedelske stroje in
orodje po najnižjih
cenah.**

Rudolf Ravnikar,
fužina Kjlvice 14, pošta Radeče
Zidanimost.

Najstarejša hranilnica v Sloveniji.

KRANJSKA HRANILNICA v Ljubljani

ustanovljena leta 1820

sprejema hranilne vloge proti

3%

obrestovanju in dovoljuje hipotekna posojila po

4 1/2 %

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in
starostna hranilnica za posle in delave.

Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzoruje
državna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

5 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za
okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določen
v pospeševanje občerkovnih naprav in podjetij
na Kranjskem. (34)

Za te svrhe se je doslej darovalo 8.698.000 kron.

Pismene pošiljke je nasloviti na Kranjsko
hranilnico v Ljubljani, Knafljeva ulica šte. 9.

Žimnata,

kakor tudi prvovrstna

**svilnata
mlinska sita**

(pajtli) iz Švice za moko vseh vrst
se dobe v trgovini

Av gust Cadež, Ljubljana.

Kolodvorska ulica št. 35, nasproti
«stare Tišlerjeve gostilne». (3)

Vnovič zvišane poštne pristojbine: Pisma do 20 gramov je frankirati z 1 K, za vsakih nadaljnjih 20 gramov še s 60 vinarji; dopisnice s 60 vinarji; tiskovine za vsakih 50 gramov po 20 vinarjev; priporočeno (rekomandirano) še posebej z 80 vin.; ekspresna pisma še posebej z 240 K, pakete s 4 K. — Opozarjamo, da vsled velikih kazni premalo frankiranih pisem in dopisnic ne moremo več sprejemati. **Tudi je priložiti za odgovore 1 K v znamkah.**

* Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potreščine:

* Apneni dušik $\frac{28}{21}\%$ po K 160— za 100 kg takojšnje prijave sprejema družba neobvezno, vreče mora naročnik sam dostaviti.

Bosna pasta po K 14— za kg v sodih po 50 in 100 kg. Sodi se zaračunijo po K 20—.

Kostna moka v vrečah po 100 kg z vrečami vred 300 K.

Živinska sol K 310— za 100 kg.

Kostni superfostat po K 320— sto kg.

Otrobi, pšenični po K 200— sto kg.

Mlečne cevi iz kosti, štev. 3561 po K 140—

Skropilnice. Naša družba je prejela iz Italije bakrene trtne skropilnice sistema Vermorel. Komad stane 950 kron. Vinogradniki naj skropilnice brez odloga naročijo, ker je zaloga le majhna.

Vreče. Pri pošiljkih vah vreč je na spremnici natančno navesti zakaj so vreče ali če jih dotičnik vrača.

Zveplalniki. Družba je prejela iz Italije ročne žveplalnike. Komad stane 250 kron.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot dodatek galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter jo oddaja po 2 K 40 h kilogram. Vsled stavke in oviranega železniškega prometa letos mnogim vinogradnikom ne bo mogoče modre galice pravočasno v zadostni množini iz Nemške Avstrije priskrbeti. Zato priporočamo udom skrajno varčnost. Tudi naj sosed pomaga sosedu in naj, če le more, posodi iz svoje zaloge tistim, ki modre galice sploh nič nimajo. Izkušnje so pokazale, da lahko brez škode za učinkovitost primešamo galici polovico žveplenokisla gline in si na ta način prihranimo polovico galice. Mesto treh ali dveh kil vzamemo na sto litrov vode le poldrugo ali eno kilo galice in ravnotoliko gline, apna pa kakor navadno, uspeh bo sigurno popolnoma isti, kakor ob polni množini galice. Žveplenokislo glino je treba pri družbi takoj naročiti.

Žveplo (žveplene ploščice) na juti za žveplanje sodov, najboljša, brez arzena po 20 kron kilo.

Žveplo, Floristella, dvoj, raf. po K 12.— kg.

Kmetijske potreščine je treba družbi naprej ob priliki naročanja plačati. V ta namen naj podružnice oziroma posamezni udje zahtevajo družbene poštne položnice (štev. 10712) da vplačevanje lahko brez stroškov izvršijo.

Semensko koruzo po K 700— sto kg.

Oves za konje po K 600— sto kg.

Tobačni prah in tobačni izveček naj udje naročijo potom najbližje tobačne trafike. Tega sredstva zopet listne uši je sedaj zadosti v prostem prometu in ga tobačna tvornica na zahtevanje zopet oddaja vsem trafikam.

Frankirajte pravilno! Kmetijska družba odslej ne bo sprejemala več pisem in sploh poštinih pošiljatev, če niso zadosti frankirana. Za vsako tako pošiljav bi morala družba plačati dvojno kazen. Pisma in zalepke je frankirati s znamko za eno krono, dopisnice pa z šestdesetimi vinarji.

(6)

KMETIJSKA DRUŽBA ZA SLOVENIJO

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek		Cena K
2.	Fr. Stupar: Apno v kmetijstvu	—60
3.	Fr. Stupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	—40
5.	M. Kostanjevec: O užitnosti od vina in mesa	3—
8.	Bob. Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev	—60
10.	B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	140
11.	Gustav Pirc: Poglavje o govedoreji na Kranjskem	—60
12.	Pridelevanje in razpečevanje namiznega grozdja ter zgoja trt na špallrju. (B. Skalický)	1—
13.	O sestavljanju in setvi travnih mešanice. (Weinzierl-Turk)	2—
14.	A. Sivic: Poljudno navodilo za merjenje lesa	3—
15.	Steuert-Jamnik: Soseba Razumnika konjereja	2—

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje „Kmetovalca“! Stremite za tem, da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. 30.000 nas je že v Kmet. družbi, pa bi nas bilo lahko še enkrat več. Čim več nas bo, več bomo dosegli!

Upravništvo „Kmetovalca“ sprejema

primerne inserate

po cenah, ki so razvidne na poglavju.

Objavljenje bo imelo vedno zadovoljiv uspeh, kajti „Kmetovalec“, izhaja (dvakrat mesečno) v 25 tisoč izvodih ter je razširjen po vseh slovenskih deželah.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6.

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

(5)

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%,

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Ivan Komatič

prodajalec strojev
v Ljubljani,
Gradišče št. 11.

Ima več vrst malo rabljenih in dobro popravljenih

slamareznic

izvrstne za vitelj, motorni ali ročni pogon. (12)

Cena po dogovoru.

Vinometre »Bernadot« — Asbestov bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo ogilje Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1. ☞

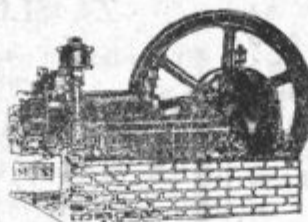
Vabilo
na
izvanredni občni zbor
zadruga za vnovčevanje lesa
na Češnjici,
registrovane zadruga z omejeno zavezo,
ki se bo vršil (78)
dne 25. avgusta 1920
ob 17. uri v prostorih načelnika
zadruga.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Razdružba in likvidacija zadruga.
3. Slučajnosti.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika za-
loga vsa-
kovrstnih
poljedel-
skih stro-
jev (3)

iz najslovitejših tovarn.
Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic, Welsla'.

Primešaj krmi Mastin!

V zmislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1886, št. 10.595, ki ni ga je mestni magistrat Ljublj. izporočil dne 28. julija 1899., št. 26.258, smejo dietično sredstvo **Mastin**, redni prašek za prasice in za vsako živino, lekarnarji, trgovci, drogist, in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900., mag. opr. št. 28.261.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 30-50 poštnine prosto na dom. (56)

Mazilo zoper garje
(saftomazilo) uniči pri ljudih garje, ušaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaj. Pri živini uniči garje. 1 lonček po pošti K 1250.

Lekarna Trnkóczy
Ljubljana, Slovenija. Zraven rotovža.

Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18.

Obrestuje hranilne vloge po **3%** (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čepnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 42.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.100.000 kron.

Sirov prah
in sirov (76)

tekoči
izvleček
dobavlja
ERICH EISENMANOV
laboratorij
za mlekarske
proizvode,
Maribor,
Aleksandrova c. 63.

KONJAK

Pri slabosti vsled starosti, težkočah v želodcu, pešanju moči je (19)
star vinski konjak
pravo življenje vzbujačo sredstvo. Razpošilja dve politerske steklenice, ovojnjena in poštnina prosta za K 96—
Beneš Hertl,
graščak na graščini Golič pri Konjicah Štajersko.

KMETIJSKA DRUŽBA ZA SLOVENIJO

je dala naslednja

10

„GOSPODARSKA NAVODILA“

posebej ponatisniti iz „Kmetovalca“ in jih oddaja komad po 50 vln.

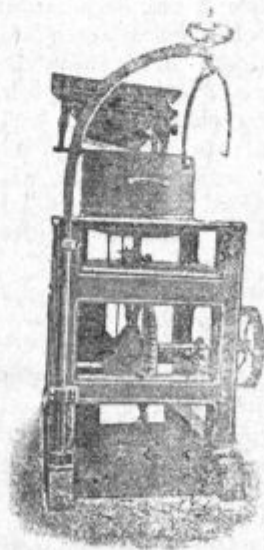
Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati.

1. Zakaj vino črni, kaj je temu vzrok in kako se odpomore.
2. Rjavenje vina.
3. Kako se iz gnilega grozdja napravi dobro in stanovito vino.
4. Ciste drože in njih raba v kletarstvu.
5. Kako se pripravi dober vinski kis.
6. Vzroki neplodnosti pri govedih.
7. Sluzavost ali vlažljivost vina.
8. Krmiljenje z oljnim tropinami.
9. Bradavice pri domačih živalih.
10. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.
11. Naprava petiota ali domače pi-jace.
12. O bistvu alkoholnega vrenja (kopenja) in o rabi čistih vinskih drož pri pridelovanju vina.
13. Vnetje vimena ali volišč na vimenu.
14. Kako se napravi stanoviten sadjevec.
15. Nova naredba kranjske c. kr. deželne vlade glede zvrševanja rezarstva.
16. Kislost (kisioba) in razkisanje vina.
17. Dolžnost vzdrževanja ograj v obrambo kulturnih zemljišč pred škodo po živini, ki se pase.
18. Napenjanje govedi.
19. Kaj je presnavljanje v živalskem telesu?
20. Izdelovanje mila za dom.
21. Zdravljenje kužnih bolezni cepljenjem.
22. Nove zakonske določbe o sporih pri kupčiji z živino.
23. Kako živi žitni molj in kako se pokončuje.
24. Snetjavost pri žitu.
25. Kako se jajca ohranijo.
26. Natrijev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žvepio.
27. Kako se obnovljajo in popravljajo meje?
28. Kdo se naj še zglašuje za državni preživiteljski (vzdrževalni) pri-spevek?
29. Presojanje krmil po škrobnih vrednotah.
30. Garje pri konjih.
31. Kako pripravljamo domači kvas (kravajce, drože)?
32. Duh in okus vina po žvepiu.
33. Zatiranje trtnih bolezni spomladi.

Izdelujem kmečke mline

od najmanjšega do največjega:

za roko,
vodno in
motorno
moč.

Mlini so opremljeni s presejalniki in kamni, kojih ni treba nikoli klepati, za kar jamčim. Ti mlini meljejo vsako žito ter napravljajo lepo in okusno moko za kuho in pecivo pri samo enkratnem nasipu. Razpošiljam razne vrste **mlinske kamne** in druge potrebščine za mline

ter poljedelske stroje.

Josip Čretnik

stavbenik mlinov (64)

v Sv. Jurju ob Južni železnici.

S tehničnimi in praktičnimi nasveti vsakomur na razpolago.

I Samo! za dve kroni

pošilja

Slov. kmet. družba
v Ljubljani
ilustrirano knjižico

„Izrejevanje

„matic“

ki je neobhodno potrebna vsakemu čebelarju.

Kmetovalci!

Pri nakupovanju kmetijskih in drugih vsakdanjih potrebščin (80) ozirajte se le na **tvrdke**, ki se Vam potom oglašov v „Kmetovalcu“ priporočajo.